

POSTANOWIENIE

Dnia 5 stycznia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSA Maria Szulc

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa Ireny K.
przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „C.” w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 stycznia 2011 r.,
zażalenia powódki na postanowienie zawarte
w wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 14 lipca 2010 r.,

1) zmienia zawarte w punkcie 2 wyroku postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego w ten sposób, że nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego;

2) przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego adwokatowi Annie B. kwotę 300 (trzysta) złotych podwyższoną o należny podatek VAT tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu powódce w postępowaniu zażaleniowym.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny w sprawie z powództwa Ireny K. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „C.” w K. o zapłatę na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 marca 2010 r., wyrokiem z dnia 14 lipca 2010 r. w pkt 1 oddalił apelację, w pkt 2 zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.700 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wyjaśnił, że o kosztach postępowania orzeczono zgodnie z wynikiem sprawy na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zaskarżyła powódka zarzucając Sądowi naruszenie prawa procesowego, tj. art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie i pominięcie, że w niniejszej sprawie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności uzasadniające nieobciążanie powódki kosztami postępowania apelacyjnego. Zarzucając powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez nie zasądzanie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu podniosła, że powódka nie posiada środków finansowych, jest bezrobotna, utrzymuje się z zasiłku z MOPS oraz zwróciła uwagę na charakter niniejszej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów, albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przytoczony przepis urzeczywistnia zasadę słuszności, a jednocześnie stanowi odstępstwo od podstawowej zasady orzekania o kosztach procesu, tj. zasady zawinienia (art. 98 § 1 k.p.c.). Kwalifikacja „wypadków szczególnie uzasadnionych” należy do sądu, który mając na względzie okoliczności konkretnej sprawy powinien przede wszystkim kierować się poczuciem sprawiedliwości. Trafnie przyjmuje się w orzecznictwie, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego (zob. wyrok SN z 27 maja 2010 r., II PK 359/09, nie publ; wyrok SN z dnia 19 maja 2006 r., III CK 221/05, nie publ). Przyznanie tego uprawnienia nie oznacza jednak dowolności w korzystaniu z niego i nie zwalnia sądu z obowiązku

rozważenia, czy w okolicznościach konkretnej sprawy nie zachodzi wypadek wyjątkowy uzasadniający zastosowanie art. 102 k.p.c.

Zdaniem Sądu Najwyższego, okoliczności niniejszej sprawy są tego rodzaju, że mogą zostać zakwalifikowane jako „wypadek szczególnie uzasadniony”, który pozwala nie obciążać strony przegrywającej kosztami procesu. Są to zarówno okoliczności związane z przedmiotem postępowania, jak również z osobą powódki. Należy przede wszystkim zważyć, że powódka jest osobą bezrobotną, utrzymującą się jedynie z zasiłku z MOPS w kwocie ok. 300 zł. Powódka jako osoba uboga, a jednocześnie nieporadna korzystała w niniejszym postępowaniu z pomocy pełnomocnika ustanowionego przez sąd. Nie bez znaczenia jest także fakt, że powództwo w niniejszej sprawie nie zostało oddalone ze względu na brak legitymacji czynnej, czy też ze względu na to, że powódce nie przysługiwało stosowne roszczenie, ale ze względu na to, że roszczenie powódki nie było wymagalne i sąd powództwo oddalił jako przedwczesne. Należy przy tym zauważyć, że powódka przed wszczęciem postępowania dysponowała prawomocnym orzeczeniem sądu, który w sprawie o dział spadku oraz podział majątku dorobkowego, przyznał jej dochodzoną w niniejszej sprawie wierzytelność względem pozwanej Spółdzielni. Zatem przekonanie powódki o możliwości dochodzenia przysługującego jej roszczenia było w pewnym sensie usprawiedliwione.

W końcu należy zwrócić uwagę, że Sąd Apelacyjny oddalając zażalenie strony pozwanej na orzeczenie o kosztach postępowania za pierwszą instancję zastosował art. 102 k.p.c. uznając, że zaistniał wypadek szczególnie uzasadniony, zaś orzekając w tej samej sprawie, co więcej tym samym orzeczeniem, o kosztach postępowania za drugą instancję nie zastosował tego przepisu uznając, że wypadek szczególnie uzasadniony nie występuje.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z 394¹ § 3 k.p.c. rozstrzygnął jak w sentencji. O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 2 ust. 1, 2 i 3 w zw. z § 19 w zw. z § 6 pkt 3 oraz § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie

opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).